

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประเทศใดที่มีประชากรที่มีการศึกษานั้นย่อมมีการพัฒนาก้าวหน้าไวกว่าประเทศอื่น (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 1) และทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศ คือทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปณิชา มโนสิทธิ์ยากร (2553, หน้า 1) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ายิ่งเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและความเป็นมนุษย์เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็กที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการทุกด้านที่เหมาะสมกับวัย จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข “เด็กปฐมวัย คือวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เด็กในช่วงนี้เป็นช่วงที่มีพัฒนาการสูง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีเหมาะสมกับวัย เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย หรือการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญระดับหนึ่ง เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษาและพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ควรพัฒนาอย่างครบถ้วนทั้งทางด้านพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ควรพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 18) เด็กจึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ายิ่ง เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของชาติจะเดินไปในทิศทางไหนจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก การพัฒนาเด็กที่เป็นอนาคตของชาติต้องเริ่มจากการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาพื้นฐานของการเรียนวิชาต่างๆ เด็กที่จะเรียนในวิชาอื่นได้คตินั้นต้องมีพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ดี ทั้งความเข้าใจและทักษะการคิดคำนวณ (สุมาลี ชาชุมมหาพน, 2537, หน้า 70 อ้างถึงใน พัชราวดี ทัดเทียม, 2549) คณิตศาสตร์เป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เมื่อสังเกตดูจะเห็นว่าคณิตศาสตร์อยู่รอบๆ ตัวเรา การดำเนินกิจกรรมใดๆ ก็ตาม มักจะมีคณิตศาสตร์

เข้ามาเกี่ยวข้องกับด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบสิ่งของ การนับจำนวน ตัวเลข การซื้อขาย การเดินทาง การบอกเวลา (วาโร เฟ็งสวัสต์, 2542, หน้า 72) กล่าวว่าการฝึกทักษะเบื้องต้นในด้านการคำนวณ โดยสร้างเสริมประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยในการเปรียบเทียบรูปทรงต่างๆ บอกความแตกต่างของขนาด น้ำหนัก ระยะเวลา จำนวนของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก สามารถแยกหมวดหมู่ เรียงลำดับใหญ่-เล็ก หรือสูง-ต่ำ ฯลฯ ทักษะเหล่านี้จะช่วยให้เด็กพร้อมที่จะคิดคำนวณในขั้นต่อไปและทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สามารถสอดแทรกได้ทุกกิจกรรม (ปณิชา มโนสิทธยากร, 2553, หน้า 2)

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพสำหรับเด็กปฐมวัยมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับเด็กเพื่อกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรม สื่อที่จะเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์โดยจะต้องพิจารณาให้มีความเหมาะสมกับสภาพของเด็กปฐมวัย การใช้นิทานประกอบการสอน จัดว่าเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เนื่องจากนิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ได้เป็นอย่างดี (กรมวิชาการ, 2537, หน้า 107-108) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พัฒรวดี ทัดเทียม (2549, หน้า 3) ระบุว่า การจัดกิจกรรมการเล่านิทานจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดพัฒนาการ ทักษะทางคณิตศาสตร์ได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้นนิทานนับว่าเป็นสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมพัฒนาเชาว์ปัญญาของเด็กให้สูงขึ้น เพราะนิทานจะช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น การฟัง การพูด ตลอดจนการคิด สร้างจินตนาการ ทั้งนี้ ดวงเดือน แฉ่งสว่าง (2542, หน้า 15-20) อธิบายเพิ่มเติมว่านิทานเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลাজิตใจและสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นอกจากการเร้าความสนใจและให้ความบันเทิงแก่เด็กแล้ว นิทานยังเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในการฝึกการสร้างมโนภาพและจินตนาการ ซึ่งเป็นวิธีการที่สำคัญยิ่งในการช่วยยกระดับกล่อมเกลাজิตใจของเด็กซึ่งยังละเอียดอ่อนให้สามารถรับสิ่งทั้งดงามเชิงนามธรรมต่างๆ ได้ดี การโน้มน้าวความคิดและจิตใจของเด็กเข้าสู่จุดมุ่งหมายทางศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรมตลอดจนคุณสมบัติที่พึงประสงค์อื่นๆ นอกจากนี้รุจินันท์ ภาศักดิ์ (2553, หน้า 4) ยังระบุอีกว่านิทานทำให้เด็กมีความฉลาด เนื่องจากนิทานจะเสริมสร้างปัญญาขณะเล่านิทาน โดยเฉพาะมีภาพประกอบ อีกทั้งทำให้พ่อแม่ลูกได้อยู่ใกล้ชิดกัน เด็กรู้สึกอบอุ่นและมีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ นิทานช่วยทำให้เด็กมีความคิดรวบยอด มองภาพรวมได้อย่างเป็นระบบเท่ากับเป็นการปลูกฝังการเรียนรู้ทุกมิติอีกด้วยด้วยเหตุนี้นิทานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อเด็ก ช่วยขัดเกลাজิตใจและสร้างแรงจูงใจให้กว้างไกล ตอบสนองความต้องการของเด็กได้อย่างครบถ้วน เพราะนิทานทุกเรื่องจะแฝงสิ่งที่เด็กต้องการในเรื่อง เช่น การผจญภัย ความกล้าหาญ ความมีน้ำใจ การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การเล่านิทานจึงเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะคติและ

แนวคิดไปสู่เด็กปฐมวัย ทำให้ผู้ฟังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในแง่ของการส่งเสริม
การพัฒนาการที่ดีสมวัยของเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมทักษะพื้นฐานทาง
คณิตศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัย โดยการเล่านิทานประกอบภาพ เพื่อให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลินมา
ช่วยเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจในการเรียน
ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทาน ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ครูและบุคลากรที่
เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย จะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบภาพ เพื่อให้เกิด
การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

คำถามของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ โรงเรียนอนุบาลเจริญวัย
มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยในภาพรวม ก่อนและ
หลัง
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยเป็นรายด้าน ได้แก่
ด้านการรู้ค่าจำนวน ด้านการเรียงลำดับ ด้านการสังเกตเปรียบเทียบและด้านการจัดหมวดหมู่ ก่อน
และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในภาพรวมสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ
2. เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์เป็นรายด้านสูงขึ้นหลังที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนุบาลเจริญวัย ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 40 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลเจริญวัย สังกัดสำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสมุทรปราการเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งหมด 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มและจับสลากแบ่งกลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้อง จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีสาระการเรียนรู้ดังนี้

- 2.1 ด้านการรู้ค่าจำนวน
- 2.2 ด้านการเรียงลำดับ
- 2.3 ด้านการเปรียบเทียบ
- 2.4 ด้านการจัดหมวดหมู่

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที คือวันจันทร์ และวันพฤหัสบดี ในคาบกิจกรรมของนักเรียน

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ทำการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

4.1 ตัวแปรต้น (Independent variable) คือการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นที่ประกอบภาพ

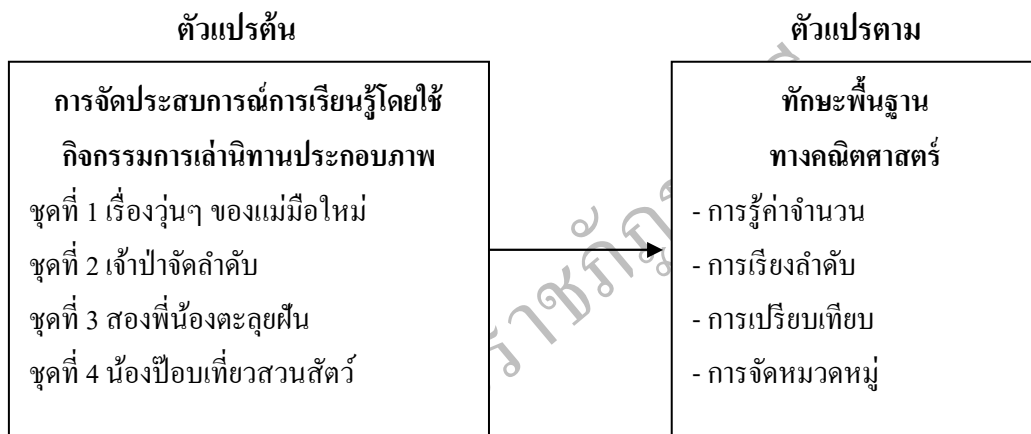
4.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 4 ด้าน คือ

- 4.2.1 ด้านการรู้ค่าจำนวน

- 4.2.2 ด้านการเรียงลำดับ
- 4.2.3 ด้านการเปรียบเทียบ
- 4.2.4 ด้านการจัดหมวดหมู่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้สรุปตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนอนุบาลเจริญวัย สังกัดสำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสมุทรปราการ

ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสในการนับจำนวน การเรียงลำดับค่าของจำนวน สังเกตเปรียบเทียบขนาดค่ามาก-น้อย ก่อน-หลัง และการจัดหมวดหมู่ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำแนกทักษะทางคณิตศาสตร์ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- การรู้ค่าจำนวน คือ ความสามารถในการบอกค่าของจำนวนของภาพ การนับจำนวน การเขียนจำนวนค่าของตัวเลข

- การเรียงลำดับ เป็นความสามารถในการเรียงลำดับค่าของจำนวนมาก-น้อย บอกจำนวน และการเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลังเหตุการณ์

- การเปรียบเทียบ เป็นความสามารถในการสังเกต และเปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่างของประเภทสิ่งต่างๆ ในเรื่องของ จำนวน ขนาด ปริมาณ รูปร่าง

- การจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการการจัดกลุ่มประเภทของวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ตามลักษณะของสิ่งนั้นๆ เช่น จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน มีรูปร่าง ขนาด เหมือนกัน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ หมายถึง การออกแบบการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีรูปภาพประกอบจำนวน 4 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 เรื่องวุ่นๆ ของแม่มีมือใหม่

ชุดที่ 2 เข้าป่าจัดลำดับ

ชุดที่ 3 สองพี่น้องตะลุยฝัน

ชุดที่ 4 น่องป๊อบเที่ยวสวนสัตว์

โดยสอดแทรกเนื้อหาความรู้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นสรุป

แบบทดสอบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเป็นแบบวัดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียน และหลังเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยได้นำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านอื่นๆ

2. เป็นแนวทางสำหรับครูนำกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพไปใช้ในการเรียนการสอนในระดับการศึกษาอื่นๆ